

Musikskola steg för steg

Man blir ju glad när ett sådant mail dyker upp i inkorgen: ”Hej, vi har en son på 12 år. Han är intresserad av att prova på att spela orgel. ... Därför undrar vi om det finns möjlighet att bara prova orgelspel en gång innan vi funderar vidare på orgelskola?”

TEXT: INGVILD MYDSKE FALLEGÅRD

FOTO: KARIN WALL-KÄLLMING MED FLERA

Ingvild Fallegård. Foto: privat

Tack och lov hade jag någon att skicka mailet vidare till. En orgellärare som kunde ta frågan vidare, bjuda in killen och sen får vi se vad det blir i framtiden. Vad skulle jag svarat om vi inte kunde svara bejakande på frågan samtidigt som vi vet vilket rekryteringsbehov kyrkan har av organister redan nu?

Samma vecka som mejlet kom lanserades de senaste siffrorna som visar att Svenska kyrkan igen stiger på förtroendebarmetern. 47% svarar att de har ett mycket stort eller ganska stort förtroende för Svenska kyrkan. Det är en ökning på 3% från förra året och den högste siffran sedan mätningarna började i 1997.

Vem vet – kanske det hör ihop? Att vi som kyrka kan svara på de behov som finns och det förtroende Svenska kyrkan har i samhället idag – jag tror så definitivt det hör ihop. Men jag visste inte, för än nyligen, att unga människor faktiskt har ett behov av att spela orgel!

Om någon hade sagt till mig för 10 år sedan att jag skulle bli en kyrkoherde som brann för orgelundervisning av barn och unga hade jag nog inte trott det. Jag hade ingen plan om detta, men det

Tack och lov hade jag någon att skicka mailet vidare till. En orgellärare.

har vuxit fram i takt med att behov och möjligheter har blivit synliga för mig.

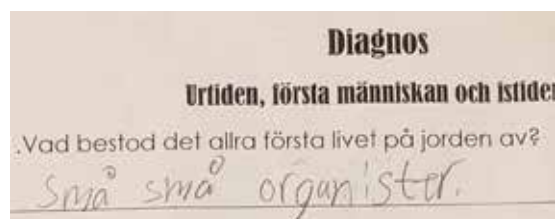
I januari fick jag vara med på nätverksträffen med Organister i Framkant i Karlstad. Tema var orgelundervisning och erfarenheter delades frimodigt och atmosfären var präglad av prestige-löshet, delande och en framåtanda som träffade mig mitt i hjärtat. Väl på plats fick jag, tillsammans med goda kollegor och orgellärare i Västra Frölunda pastorat, dela några av våra erfarenheter från en musikskola som i dag har 49 elever.

Begejstrat och motiverat åkte jag hem och skrev till Kyrkans Tidning om mina erfarenheter av nätverksträffen, Kyrkans tidning nr 7, 2026. Nu fick jag frågan att dela några reflektioner även i KMR-tidningen. Tacksamt svarade jag ja på erbjudandet. För jag vill gärna dela med mig. Jag vill att flera kyrkoherdar ska ha någon att skicka frågan till när andra också får spörsmålet från en förälder om deras barn kan få testa orgeln. Det är vårt ansvar som kyrka att svara ja på den frågan. Och inte bara vänta tills frågan kommer, men att aktivt gå ut och erbjuda möjligheten att lära sig spela på instrumentens drottning redan från barnsben av. För det händer något med människor som växer upp med musik. Något ord inte helt kan fånga.

Fem steg

Det började inte med 49 inskrivna orgelelever. Det började med brännande intresse, spänstiga visioner, kunskap om den organistbrist vi har redan nu och en barnkör eller en hel barnkörtrappa. Intresse, vision och kunskap var *första steg för att lyckas*.

Musikskolan som i dag är organiserat på pastoratsnivå började som en provverksamhet, beviljad av Kyrkorådet, i Älvsborgs församling i 2017. Organist och kantor erbjöd barnkörbarnen

Powerpointens första bild. Nu vet vi hur allting började.

130 deltagare tog del av kyrkoherdeperspektivet i arbetet med att få fler att stanna på pallen. Foto: Karin Wall-Källming

att stanna kvar efter körövningen och testa på orgel. Vi byggde alltså på det vi redan hade. Det var *andra steg för att lyckas*.

Det utvecklades snabbt till enskild orgelundervisning för flera nyfikna barn. I samarbete med pastoratets kommunikatörer tog en kommunikationsplan fram. Riktat inbjudan skickades hem i postlådan till samtliga församlingens 6-10 åringar. Det var *tredje steg för att lyckas*.

Det gick fort, kanske snabbare än någon hade vågat att drömma om. När jag började som kyrkoherde i pastoratet i 2020 var det redan 30 barn och unga som hade enskild orgelundervisning, deltog i gruppverksamhet med musikteori (Music Mind games) och rörde sig i församlingens lokaler flera dagar i veckan. Detta visar på att det faktiskt finns ett stort intresse för levande musik; att få testa ljud, mekanik, spela med händer och fötter, ha krav på sig om övning, få vuxen närvaro och en miljö utanför skola, familj, vänner och andra aktiviteter. Inget av detta är ju nytt för oss som kyrka. Vi har gjort det i massor av år. Att en församling erbjuder musikskola är inget annat än körverksamhet, barn- och ungdomsgrupper eller konfirmandundervisning. Den enda skillnaden är att vi spelar på instrument, och inte vilket som helst instrument. Musikskola är alltså som vilken församlingsverksamhet som helst. Och - har jag fått lära mig de senare år - musikundervisning är bristvara i dagens samhälle och lockar flera barn och unga till kyrkan. En musikskola bidrar alltså till att öka kyrkans förtroende i befolkningen. Att förstå och tänka musikskola som en naturlig del

Jag vill att fler kyrkoherdar ska ha någon att skicka frågan till.

av församlingsverksamheten var *fjärde steg för att lyckas*.

Mina bidrag har inte haft mycket med musiken att göra. Det är utanför mitt kompetensområde. Men jag känner igen kvalitet när jag ser det. Och det är mycket av vad vi som kyrka erbjuder människor i vår närhet jag är stolt över. Dansverksamhet, diakonimottagning, förskola och öppen förskola, konfirmandläger det pratas om på skolorna och gudstjänster man bär med sig i dagarna efteråt. Och musiken.

När jag tänker över hur många människor som på ett eller annat sätt berörs av barnkörsverksamheter och musikundervisning blir jag stolt! Många av dessa människor har kontakt med den lokala församlingen år efter år. Det är klart det gör skillnad i människors liv. Det bygger relation, närheten till kyrkorummet och barn och unga blir en självklar del av gudstjänsten, kyrkans nav och centrum. Att förstå musikens möjligheter och plats i kyrkans liv är *femte steg för att lyckas*.

Utmaningar och det sjätte, sjunde och åttonde steget

Vad har så varit utmaningarna? Har det varit en dans på rosor? Svaret på den sista frågan är nej och det har varit, och är kanske fortfarande, utmaningar.

Med lite för snabb betänketid sade jag sommaren 2022 ja till att utöka elevantalet från 30 till 40 i musikskolan. Såklart fick det konsekvenser, men

Fortsättning nästa sida

Asperö kyrka. Foto: Tommy Hvitfeldt

intresset var alltså så stort. Då kände jag ansvaret att vi som kyrka ska svara på det behovet som finns.

Med 40 elever behövdes flera timmar med orgelundervisning i kyrkorummet. Antal timmar arbetstid som gick åt till musikskolan ökade samtidigt som musik även behövs i begravningar, på dop, äldreboende, i konfirmandundervisningen osv. Det blev även orgelbrist. Eller visst, vi har flera kyrkor och många orglar. Men hur är det med lokaltransport, logistik, noter, övningstid och vilken kvalitet har vi på orglarna i pastoratet? Kring detta har vi haft flera samtal och inte alltid tyckt lika. Att musikundervisning och övning inte hellre sker i det tysta kunde skapa frustration och irritation i lokaler där tonerna smyger sig in överallt.

Vi behövde ta ett större grepp och gjorde därför en genomlysning av musikskolan 2023–24. I genomlysningen var samtlig personal i den aktuella församlingen involverad, så som ansvarig församlingsherde och representant från församlingsrådet. Jag som kyrkoherde höll i processen tillsammans med HR. Det var flera hänsyn att ta: Vi ville ha allt på bordet. Vad är musikskolans syfte och mål? Vad kräver det i arbetstid? Vilka instrument och lokaler behövs, hur många kan vi ta emot och hur kan vi utveckla och samtidigt stärka en god arbetsmiljö och hållbara arbetstider? Och hur kan vi som församling och pastorat ta ett ansvar för den brist på kyrkomusiker som finns i Sverige idag? Resultatet blev en dröm om att kunna erbjuda orgelundervisning och gruppundervisning i musik till 70 barn och unga. Genomlysningen som talade sant om resurser, utmaningar och möjligheter var det *sjätte steg för att lyckas*.

Västra Frölunda pastorat

Jag var också övertygad att vi redan hade växt oss

för stora för enbart en församling och drev igenom att vi behövde tänka musikskola på pastoratsnivå. Då gjorde vi ett modigt steg och etablerade musikskolan på en liten ö i Göteborgs södra skärgård. På Asperö fanns den kyrkan som var den minst använda kyrkan i hela pastoratet. Med hjälp av Småkyrkofonden i regi av Göteborgs stift fick vi medel att ändra akustik och få på plats flera nygamla instrument som passade till kyrkorummet. Se orgelfärden med båt här <https://www.instagram.com/reel/DKZolQXsRt4/?igsh=bTRhbnc2bjJqYjc5> och <https://www.instagram.com/reel/DKZTRrzsUKP/?igsh=NzVha3ptdTZ4aXN4>

Det var lite som att kasta sig ut på 70 famnars djup, eller som Petrus gjorde, att testa att gå på vatten. Ville det bära eller brista? Fanns det intresse för att spela orgel på en liten ö med 460 fastboende? Vi började med musikläger i sommarsol med skärgård, båt och orgelinvisning. Det blev succés! Och under över alla under – det fanns intresse. Nu får 7 barn enskild orgelundervisning i Asperö kyrka. Orgelklubben med 5 barn fungerar som dels söndagsskola, dels pyssel och fika och sen musik. Att våga satsa var *sjunde steg för att lyckas*.

Nu är det planerad workshop för att tillsammans med medarbetare planera för utökning till ytterligare en kyrka i pastoratet. En nygammal orgel måste på plats även där. Undervisningen kräver åtminstone två manualer och pedaler. Då är mitt bidrag att ge mandat att kolla runt på orglar som kan fungera, sen att förankra med alla involverade med ansvar så det blir en process som fungerar för alla parter. Kyrkorådets arbetsutskott är in-

Musikskola är alltså som vilken församlingsverksamhet som helst.

Undervisning ges av erfarna och välutbildade lärare, här syns Ana Orth och Camille Bloche, Ulrika Davidsson och Hans Davidsson.

formerade och på nästa kyrkoråd informerar jag hela rådet om plan och process. Då kan jag även hänvisa till församlingsinstruktion och verksamhetsram samt tidigare beslut i kyrkorådet. Att ha en transparent struktur, vara öppen om vilka resurser som krävs och vilka möjligheter som finns och arbeta planmässigt är *åttonde steg för att lyckas*.

Jag ser flera utmaningar i tiden som kommer, men mest av allt ser jag nog möjligheter. Möjlig-

Jag ser flera utmaningar ...mest av allt ser jag nog möjligheter.

heter att med musiken som språk bygga relationer, kunskap och gemenskap i kyrkorummet. Det tror jag få kommer gå obemärkt ifrån. Hur många som änder upp på en orgelpall i sin framtida professionella yrkeskarriär har jag ingen aning om. Men att vi bidrar till församlingsväxt, ger utrymme för barn och unga att söka tro och gemenskap – det är jag 100% säker på. Allt övrigt ligger i Guds händer. ☺

Annonsera i KMT

Nästa nummer utkommer 30 april